Exmanažerka Cambridge Analytica chystá smršť úniků. Zveřejní desetitisíce dokumentů o působení v 68 zemích světa

- CZ24 News | 11. ledna 2020

VELKÁ BRITÁNIE: Kde všude působila Cambridge Analytica; společnost, která měla přes sociální sítě ovlivňovat americké prezidentské volby nebo hlasování o brexitu? Na to může v příštích týdnech a měsících odpovědět zatím nejrozsáhlejší únik informací, za kterým stojí bývalá topmanažerka zaniklé firmy Brittany Kaiserová. První ze slibovaných desítek tisíc archivních dokumentů už kolují po internetu.

Den po Novém roce se na Twitteru objevil nový účet s názvem *Hindsight is 2020*, což je anglická verze české fráze „po bitvě je každý generálem“. Představil se dvěma větami: „Světové demokracie se v aukci prodávají tomu, kdo přihodí nejvíc. Zveřejňujeme dokumenty, jež popisují, jak k tomu dochází.“

Na účtu, který koncem prvního lednového týdne sledovalo přes 11 tisíc lidí, se v začaly objevovat odkazy na stažení prvních desítek až stovek dokumentů, které mohou přiblížit vliv Cambridge Analytica na politickou soutěž v zemích, jako je Írán, Malajsie, Keňa či Brazílie. Jedna ze složek se věnuje jmenovitě i Johnu Boltonovi, bývalému poradci pro národní bezpečnost USA.

Jde přitom patrně jen o začátek zatím největšího úniku informací ze zaniklé firmy, která měla zneužít data milionů lidí z Facebooku k ovlivnění až 200 voleb v zemích po celém světě, včetně amerických prezidentských voleb a referenda o brexitu.

Podle serveru The Guardian se na veřejnost postupně dostane přes 100 tisíc dokumentů, jež mají odhalit zatím jen spekulovaný globální dosah společnosti – konkrétně detaily z jejího angažmá v 68 zemích světa. Podle stručné tiskové zprávy stojí za projektem Brittany Kaiserová, bývalá ředitelka Cambridge Analytica pro obchodní rozvoj, jež se rozhodla zveřejnit archivní materiály z let 2014 až 2018, které stáhla z e-mailových účtů a pevných disků.

‚Špička ledovce‘

Exmanažerka firmy slibuje nejen nové, dosud nepublikované detaily o aktivitách společnosti během amerických prezidentských voleb a referendu o vystoupení Velké Británie z EU, ale také „e-maily, projektové plány, případové studie, jednání a další (dokumenty, pozn. red.), jež se týkají nejméně 65 zemí“.

Jak píše Guardian, společnost Cambridge Analytica podle Kaiserové působila globálně, byla v kontaktu s vládami, zpravodajskými službami, firmami a lidmi zodpovědnými za politické kampaně za účelem manipulace a ovlivňování lidí s velkými důsledky pro národní bezpečnost.

K části dokumentů se v rámci svého výzkumu dostala mediální analytička Emma Briantová z Bardské vysoké školy v New Yorku, podle níž jsou dosud zveřejněné informace jen „špičkou ledovce“. „Máme důkaz o znepokojivých experimentech na amerických voličích, s nimiž je manipulováno děsivými zprávami, cílí se na jejich nejcitlivější místa. Zdá se, že (experimenty, pozn. red.) pokračují,“ popsala

akademička Guradianu.

Kaiserová veřejně vystoupila po prosincových parlamentních volbách ve Velké Británii. „Je nad slunce jasné, že náš volební systém lze snadno zneužít," uvedla. „Bojím se, co se stane letos během amerických (prezidentských, pozn. red.) voleb a myslím, že jednou z cest, jak se chránit, je získat tolik informací, kolik je jen možné," dodala whistleblowerka.

Dotkne se únik i Česka?

V nových dokumentech se zatím patrně neobjevila žádná zmínka o České republice. Podle předloňské výpovědi bývalého zaměstnance firmy Christophera Wylieho, který byl v březnu 2018 podroben výslechu před britskou parlamentní komisí, však měla Cambridge Analytica působit i v Česku.

„Slyšel jsem o jejich práci v České republice, ale nemám o tom žádné přímé informace," uvedl tehdy whistleblower, jenž musel odpovídat na otázky poslanců na propojení s ruskou ropnou společností Lukoil, pro kterou dříve pracoval poradce prezidenta Miloše Zemana Martin Nejedlý.

Wylie tehdy komisi mimo jiné poskytl k prozkoumání i prezentaci pro Lukoil od bývalého šéfa Cambridge Analytica Alexandra Nixe. „Čeho jsem byl přímým svědkem, byla setkání, prezentace, diskuze a konferenční hovory s Lukoilem. Nemohu říci, jaká data putovala k Lukoilu, ale konverzace s Lukoilem se točily kolem dvou věcí. Za prvé to byly bílé knihy, které jsem sepsal o tom, čeho jsme schopni, jaká data používáme, jaké jsou naše kapacity," uvedl před dvěma lety Wylie před komisí.

„Za druhé to byly prezentace přímo od Alexandra Nixe, na jejichž úplně prvním slidech byla dezinformační kampaň v Nigérii, podkopání důvěry v občanské instituce v Nigérii, a tuto prezentaci dal Nix Lukoilu," vypověděl whistleblower. Podle něj putovaly emaily přímo k šéfovi ropné společnosti.

Cambridge Analytica ukončila činnost v květnu 2018. Kvůli skandálu se o dva měsíce dříve zbavila funkce svého tehdejšího generálního ředitele Alexandera Nixe, následně ve funkci skončil i jeho dočasný nástupce Alexander Tayler, společně s ní skončila také její britská mateřská společnost SCL Group.

Aféra kolem firmy Cambridge Analytica, která se dostala k datům 87 milionů uživatelů facebooku, citelně zasáhla i firmu Facebook, která stejnojmennou sociální síť provozuje. Ta se už za kauzu omluvila a přislíbila zavést taková opatření, která dalšímu zneužívání dat zabrání.